Anonimizirana verzija

Predmet C-321/24

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

30. travnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Tribunal Judiciaire de Paris (Francuska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

4. travnja 2024.

Tužitelj:

BC

Tuženik:

S. C. P. Attal et Associés

TRIBUNAL JUDICIAIRE DE PARIS (PRVOSTUPANJSKI REDOVNI SUD U PARIZU, FRANCUSKA)

Provjera troškova

[*omissis*]

PRIVREMENO RJEŠENJE

POREZNE SUTKINJE

od 4. travnja 2024.

TUŽITELJ

BC

[*missis*] 75005 PARIZ

RADNI DOKUMENT

Prisutan

TUŽENIK

S.C.P. ATTAL & ASSOCIES

[*omissis*] 75008 PARIZ

[*omissis*]

RJEŠENJE

I. – Sažet prikaz predmeta spora

1 Osoba XY, francuska državljanka, preminula je 29. srpnja 2020. u Belgiji gdje je imala uobičajeno boravište.

2 Naslijedila ju je njezina sestra BC, francuska državljanka, koja je francuski porezni rezident sa stalnom adresom u Francuskoj.

3 Nasljedstvo osobe XY uključuje pokretnu i nepokretnu imovinu koja se nalazi u Belgiji i Francuskoj.

4 J.-P. Marchant, javni bilježnik u Uccleu u Belgiji, pokrenuo je 12. listopada 2020. ostavinski postupak. Istog dana sastavio je rješenje o nasljeđivanju.

5 SCP ATTAL & Associés, javnobilježnički ured u Parizu u Francuskoj, angažiran je za sastavljanje izjave o nasljeđivanju u Francuskoj.

6 Osoba BC platila je 2. ožujka 2021. proviziju u iznosu od 15 300 eura na ime pristojbe francuskog javnog bilježnika, izračunanu na temelju procjene ukupne bruto imovine iz nasljedstva koju treba prijaviti i koja se nalazi u Francuskoj i Belgiji, odnosno iznosa od 2 750 000 eura.

7 Francuska izjava o nasljeđivanju potpisana je 18. ožujka 2021. te je 23. ožujka 2021. proslijeđena nadležnoj službi evidencije.

8 J.-P. Marchant, belgijski javni bilježnik, sastavio je 24. travnja 2021. izjavu o nasljeđivanju u Belgiji koja je obuhvaćala svu imovinu koja se nalazi u Francuskoj i Belgiji.

9 Osoba BC platila je belgijskom javnom bilježniku pristojbu u iznosu od 16 621,30 eura bez uključenih davanja, izračunanu na temelju vrijednosti ukupne imovine iz nasljedstva koju je zadržala, odnosno iznosa od 2 838 422,41 eura.

10 Francuski javni bilježnik pokrenuo je postupak pred tajnikom tribunala judiciaire de Paris (Prvostupanjski redovni sud u Parizu) kako bi ishodio potvrdu o provjeri troškova u svrhu oporezivanja njegove naknade koja uključuje njegovu pristojbu

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

izračunanu na temelju ukupne bruto imovine prijavljene u Francuskoj, odnosno iznosa od 2 716 652,41 eura, i troškove u iznosu od 14 177,60 eura.

11 Tajnik tribunala judiciaire de Paris (Prvostupanjski redovni sud u Parizu) sastavio je 20. srpnja 2022. potvrdu o provjeri troškova koji su iznosili 14 052,61 eura, pri čemu je odbio samo troškove kopiranja, a zadržao pristojbu koju je francuski javni bilježnik izračunao na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva.

12 Osoba BC osporavala je potvrdu o provjeri troškova preporučenom pošiljkom uz povratnicu koju je tajništvo tribunala judiciaire de Paris (Prvostupanjski redovni sud u Parizu) zaprimilo 24. lipnja 2022.

13 Nakon niza dopisa sa zahtjevima za očitovanje, stranke su pozvane na raspravu održanu 28. rujna 2023.

14 Predmet je vraćen na raspravu održanu 7. prosinca 2023., na kojoj se osoba BC pojavila osobno, a SCP ATTAL & Associés zastupao je njegov pravni savjetnik.

15 1. Osoba BC upućuje na svoja pismena i traži ukidanje potvrde o provjeri troškova i sastavljanje nove potvrde u kojoj je pristojba francuskog javnog bilježnika izračunana na temelju osnovice od 660 331,87 eura koja predstavlja jedini udio ukupne imovine koja se nalazi u Francuskoj. Stoga traži povrat razlike u porezu koji je platila provizijom.

15. 2. Ističe dva tužbena razloga:

(a) osnovica za izračun javnobilježničke pristojbe treba biti jednaka osnovici za izračun fiskalnih davanja; naime, na temelju Francusko-belgijskog ugovora od 20. siječnja 1959., poreznu osnovicu u Francuskoj čini vrijednost samo one imovine koja se nalazi u Francuskoj,

(b) naknada francuskog javnog bilježnika, izračunana na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva, pri čemu se ne uzima u obzir naknada belgijskog javnog bilježnika koji je mjesno nadležan za odlučivanje o nasljedstvu s obzirom na uobičajeno boravište ostaviteljice u Belgiji, koja je također izračunana na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva, predstavlja ograničenje slobodnog kretanja kapitala predviđenog člankom 63. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU) jer se njome smanjuje vrijednost nasljedstva.

15. 3. Osoba BC ne osporava načelo plaćanja naknade francuskog javnog bilježnika za izjavu o nasljeđivanju, nego samo njezinu osnovicu, a time i iznos. Uostalom, platila je druge isprave koje je sastavio francuski javni bilježnik, kao što su potvrde o vlasništvu, a da ih pritom nije osporavala.

16 1. SCP ATTAL & Associés upućuje na svoja pismena i traži priznanje potvrde i dodavanje odbijenog iznosa od 124,99 eura u koji su uključena sva davanja, odnosno ukupan dugovani iznos od 14 177,60 eura u koji su uključena sva davanja. Usto traži iznos od 2400 eura za troškove postupka.

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

16. 2. Smatra sljedeće:

(a) osnovica njegove pristojbe treba obuhvaćati svu imovinu iz nasljedstva koja se nalazi u Francuskoj ili nekoj drugoj državi,

(b) poreznu osnovicu zapravo čini sva imovina iz nasljedstva koja se nalazi u Francuskoj ili nekoj drugoj državi, ali se na temelju Francusko-belgijskog ugovora porez plaća samo na imovinu koja se nalazi u Francuskoj,

(c) oporezuje se njegova pristojba izračunana na temelju vrijednosti ukupne bruto imovine iz nasljedstva koje se nalazi u Francuskoj i Belgiji.

17 17.1. Vijećanje o predmetu započelo je 11. siječnja 2024. te je produljeno do 29. veljače 2024. kako bi se zatražila očitovanja stranaka o mogućnosti upućivanja prethodnog pitanja u pogledu tužbenog razloga koji se temelji na povredi članka 63. UFEU-a i koji je istaknula osoba BC.

17.2. Osoba BC dostavila je svoja očitovanja porukom elektroničke pošte koja je primljena 15. veljače 2024. te je navela da podupire upućivanje prethodnog pitanja jer se opravdano može dovesti u pitanje usklađenost s pravom Unije dvostrukog financijskog opterećenja koje predstavljaju naknade dvaju javnih bilježnika.

17.3. U poruci elektroničke pošte od 28. veljače 202[4]., SCP ATTAL & Associés naveo je da neće podnijeti očitovanja i pritom je samo zatražio da mu se ne naplate eventualni troškovi prethodnog pitanja jer smatra da nije on podnio zahtjev.

18 Vijećanje je produljeno do 4. travnja 2024.

II. – Primjenjivo nacionalno pravo i primjenjiva sudska praksa

Postupovni okvir za pokretanje postupka

19 Porezni sudac predsjednik je prvostupanjskog redovnog suda ili sudac kojeg je on ovlastio. Nadležan je za donošenje odluka u sporovima koji se odnose na potvrde o provjeri troškova navedene u članku 695. codea de procédure civile (Zakonik o građanskom postupku) u skladu s postupkom predviđenim u člancima 704. do 718. tog zakonika. Nadležan je i za odlučivanje o sporovima koji se odnose na nagrade za rad sudskih službenika (*auxiliaires de justice*) ili javnih službenika imenovanih odlukom ministra (*officiers publics ou ministériels*), u skladu s postupkom predviđenim u člancima 719. do 721. Zakonika o građanskom postupku kojim se predviđa izravno pokretanje postupka pred sucem.

20 Javni je bilježnik javni službenik imenovan odlukom ministra, čiji je status utvrđen Uredbom br. 45-2590 od 2. studenoga 1945. o statusu javnog bilježništva.

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

21 U članku L444-1 codea de commerce (Trgovački zakonik) predviđa se da naknada javnog bilježnika može uključivati:

– pristojbu, odnosno reguliranu tarifu, utvrđenu u pisanom obliku za radnju nad kojom sudski službenik ima monopol,

– nagrade za rad, koje se slobodno dogovaraju s klijentom za usluge koje sudski službenik obavlja istodobno s drugim poslovima.

22 Radnje koje provodi javni bilježnik i za koje se plaća pristojba navode se u tablici 5. priloženoj članku R444-3 točki 1. Trgovačkog zakonika.

23 Javni bilježnik može zatražiti i naknadu troškova i izdataka koje je predujmio, prema stvarnom iznosu troška ili paušalnom iznosu u skladu s člankom R444-12 Trgovačkog zakonika. Ti troškovi i izdatci predviđeni su točkom 6. Priloga 4-8 te se na njih upućuje u članku R444-3 točki 2. Trgovačkog zakonika.

24 U skladu s člankom 695. točkom 6. Zakonika o građanskom postupku, pristojbe su troškovi, kao i izdatci naplaćeni u skladu s točkom 5. tog članka.

25 U slučaju poteškoća povezanih s troškovima, stranke ili sudski službenik mogu se obratiti tajniku nadležnog suda koji provjerava njihov iznos i izdaje potvrdu o provjeri troškova u skladu s člancima 704. i 705. Zakonika o građanskom postupku. Nadležni sud određuje se na temelju članka 52. Zakonika o građanskom postupku: to je sud pred kojim su nastali troškovi povezani s postupkom ili sud na čijem području sudski službenik obavlja svoje dužnosti kada zahtjevi koji se odnose na troškove, pristojbe i izdatke nisu podneseni tijekom postupka.

26 U skladu s člancima 708. i 709. Zakonika o građanskom postupku, potvrda o provjeri troškova može se osporavati: predsjednik suda ili u tu svrhu ovlašteni sudac odlučuju o sporu donošenjem poreznog rješenja, nakon što su od stranaka prikupili ili zatražili očitovanja. Sudac isto tako može zahtjev uputiti sudu na raspravu na temelju članka 712. Zakonika o građanskom postupku.

27 U skladu s člancima 710. i 711. Zakonika o građanskom postupku, sudac odlučuje o poreznom zahtjevu i zahtjevima koji se odnose na povrat troškova, pri čemu izvršava potrebne ispravke, čak i po službenoj dužnosti, i navodi iznose koji su već plaćeni na ime provizije.

Primjenjivo materijalno zakonodavstvo

28 Izjava o nasljeđivanju nalaže se člankom 800. codea général des impôts (Opći porezni zakonik) i moraju je dati nasljednici. Riječ je o informacijama koje se dostavljaju poreznoj upravi kako bi joj se omogućilo da izračuna poreze na nasljedstvo, koje treba obuhvaćati imovinu ostavitelja, aktivu i pasivu, te da utvrdi identitet nasljednikâ.

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

29 U skladu s člancima 800. i 802. Općeg poreznog zakonika, izjava o nasljeđivanju treba biti detaljna i potpuna te treba obuhvaćati imovinu koja se nalazi u Francuskoj i inozemstvu, u skladu s načelom teritorijalnosti utvrđenim u članku 750.*ter* Općeg poreznog zakonika (vidjeti bulletin officiel des impôts (Službeno porezno glasilo) BOI-ENR-DMTG-10-50-70-17/03/2014 koji je SCP ATTAL & Associés dostavio u dokumentu 4).

30 Francuska i Belgija potpisale su 20. siječnja 1959. porezni ugovor kojim se predviđa mehanizam za uzimanje u obzir poreza plaćenog u jednoj od država kako bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje.

31 Kada je vrijednost nasljedstva veća od 5000 eura i kada uključuje nepokretnu imovinu, potrebno je angažirati javnog bilježnika. Naime, člankom L312-1-4 codea monétaire et financier (Monetarni i financijski zakonik) nasljedniku se omogućuje da zatvori račune ostavitelja i da mu se isplate sredstva ako svoje svojstvo nasljednika dokaže potvrdom koju su potpisali svi nasljednici te ako se u njoj navodi da nasljedstvo ne uključuje nepokretnu imovinu i ako je vrijednost manja od 5000 eura, što je iznos koji se utvrđuje Uredbom od 7. svibnja 2015. donesenom u skladu s člankom L312-4-1 Monetarnog i financijskog zakonika. U drugim je slučajevima potvrda o svojstvu nasljednika koju je sastavio javni bilježnik obvezna kako bi se dokazalo to svojstvo u skladu s člankom 730-1, a posredovanje javnog bilježnika obvezno je i kada nasljedstvo uključuje nepokretnu imovinu, s obzirom na to da je on zadužen za upis prijenosa imovine u katastar pri nadležnim Services de Publicité Foncière (Službe za upis nekretnina) (članak 4. décreta n° 55- 22 du 4 janvier 1955 portant réforme de la publicité foncière (Uredba br. 55- 22 od 4. siječnja 1955. o reformi upisa nekretnina).

32 Izjava o nasljeđivanju je dokument pod brojem 8 u tablici 5. iz Priloga 4-7 članku R444-3 I° Trgovačkog zakonika u kojem se navode usluge koje pruža javni bilježnik.

33 Člankom A444-63 Trgovačkog zakonika utvrđuje se tarifa predviđena u izjavi o nasljeđivanju. Pristojba koja se javnom bilježniku plaća za izjavu o nasljeđivanju izračunava se proporcionalno vrijednosti ukupne imovine iz nasljedstva na sljedeći način:

– od 0 do 6500 €: 1,548 %,

– od 6500 € do 17 000 €: 0,851 %,

– od 17 000 € do 30 000 €: 0,580 %,

– više od 30 000 €: 0,426 %.

34 U francuskoj sudskoj praksi osnovica za izračun poreza ne podudara se s osnovicom za izračun javnobilježničke pristojbe: u predmetu koji navodi osoba BC, Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) potvrdio je stajalište prvog predsjednika coura d'appel de Versailles (Žalbeni sud u Versaillesu, Francuska)

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

koji je utvrdio da se porezna osnovica podudara s osnovicom pristojbe, ali da nije riječ o pravilu opće primjene (Cour de cassation (Kasacijski sud), trgovačko vijeće, 4. listopada 2011., žalba br. 10-20.218). Naprotiv, Cour de cassation (Kasacijski sud) mogao je utvrditi da se te dvije osnovice ne mogu podudarati jer javnobilježničku pristojbu treba izračunati na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva a da pritom nije potrebno odbiti pasivu, čak ni ako se pasiva odbija u svrhu izračuna nasljednih prava (Cour de cassation (Kasacijski sud), prvo građansko vijeće, 6. veljače 1996., žalba br.°93-21.108).

III. – Pravo Europske unije

35 Člankom 63. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) zabranjuju se sva ograničenja kretanja kapitala među državama članicama te između država članica i trećih zemalja.

36 Načelo slobodnog kretanja kapitala iz članka 63. stavka 1. UFEU-a proizlazi iz članka 67. stavka 1. Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice kojim se u njegovoj izvornoj verziji državama članicama nalaže da među sobom postupno uklone ograničenja u kretanju kapitala koji pripada osobama s boravištem u državama članicama, kao i diskriminaciju na temelju državljanstva ili boravišta stranaka ili mjesta gdje se taj kapital ulaže.

37 Člankom 1. Direktive Vijeća 88/361/EEZ od 24. lipnja 1988. za provedbu članka 67. Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice predviđa se ukidanje ograničenja na kretanje kapitala između osoba rezidenata u državama članicama kao što se to navodi u Prilogu I. toj direktivi. U skladu s dijelom XI. točkom D Priloga I. toj direktivi, nasljedstva i ostavštine predstavljaju kretanja osobnog kapitala.

38 U točki 16. presude od 30. lipnja 2016. (predmet C-123/15, ECLI:EU:C:2016:496), Sud Europske unije utvrdio je da: *„nasljedstva koja se sastoje u prijenosu na jednu ili više osoba imovine koju je ostavila preminula osoba u skladu s ustaljenom praksom Suda predstavljaju kretanja kapitala u smislu članka 63. UEFA-a, osim u slučajevima u kojima se njegovi sastavni elementi nalaze isključivo unutar jedne države članice (vidjeti u tom smislu presude od 23. veljače 2006., van Hilten-van der Heijden, C-513/03, EU:C:2006:131, t. 39. do 42.; od 17. siječnja 2008., Jäger, C-256/06, EU:C:2008:20, t. 24. i 25.; od 17. listopada 2013., Welte, C-181/12, EU:C:2013:662, t. 19. i 20., kao i od 3. rujna 2014., Komisija/Španjolska, C-127/12, neobjavljena, EU:C:2014:2130, t. 52. i 53.)”*.

39 U presudi od 26. svibnja 2016., Europska komisija/Helenska Republika, predmet C-244/15, EU:C:2016:359, Sud Europske unije presudio je da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da *„[š]to se tiče nasljeđivanja, […] mjere koje su zabranjene člankom 63. UFEU-a, jer predstavljaju ograničenje kretanja kapitala, obuhvaćaju mjere čiji je učinak smanjenje vrijednosti nasljedstva rezidenta države članice koja je različita od države članice na čijem se državnom području dotične*

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

nekretnine nalaze i koja oporezuje njihov prijenos nasljeđivanjem (vidjeti osobito presude od 11. prosinca 2003., Barbier, C-364/01, EU:C:2003:665, t. 62., kao i od 17. listopada 2013., Welte, C-181/12, EU:C:2013:662, t. 23.)".

40 Stoga smanjenje vrijednosti nasljedstva primjenom nacionalnog propisa predstavlja ograničenje slobodnog kretanja kapitala. Sud je u presudi od 23. veljače 2006., van Hilten-van der Heijden, predmet C-513/03, EU:C:2006:131, t. 44., odlučio da: *„iz sudske praske proizlazi da mjere koje su kao ograničenja kretanja kapitala zabranjene člankom 73. B stavkom 1. Ugovora uključuju mjere koje su takve prirode da mogu odvratiti nerezidente od ulaganja u nekoj državi članici ili pak rezidente te države članice od ulaganja u drugim državama ili, u slučaju nasljeđivanja, mjere čiji je učinak smanjenje vrijednosti nasljedstva rezidenta države koja je različita od države članice u kojoj se nalazi imovina o kojoj je riječ i u kojoj se nasljeđivanje navedene imovine oporezuje"* (vidjeti i presude Suda od 17. listopada 2013., Yvon Welte/Finanzamt Velber, predmet C-181/12, EU:C:2013:662, t. 25. i 26. i od 11. rujna 2008. Eckelkamp, predmet C-11/07, EU:C:2008:489, t. 41. do 45.).

41 Sud Europske unije presudio je i da nepovoljan porezni tretman koji može odvratiti nerezidente od stjecanja ili zadržavanja nekretnina ili ulaganja u državi članici predstavlja ograničenje slobodnog kretanja kapitala (vidjeti presude Suda od 31. ožujka 2011., Ulrich Schröder/Finanzamt Hameln, predmet C-450/09, EU:C:2011:198, t. 32. i 33.; od 12. travnja 2018., Europska komisija/Kraljevina Belgija, predmet C-110/17, EU:C:2018:250, t. 40. i od 11. rujna 2014., Verest i Gerards, C-489/13 EU:C:2014:2210, t. 21.).

42 U članku 65. stavku 1. UFEU-a predviđaju se iznimke on načela slobodnog kretanja kapitala:

– člankom 65. stavkom 1. točkom (a) omogućuje se državama članicama *„da primjenjuju odgovarajuće odredbe svojeg poreznog prava kojima se pravi razlika između poreznih obveznika koji nisu u istom položaju u pogledu mjesta boravišta ili mjesta ulaganja njihova kapitala",*

– člankom 65. stavkom 1. točkom (b) omogućuje se državama članicama *„da poduzimaju sve nužne mjere za sprečavanje povrede nacionalnih zakona i drugih propisa, osobito u području oporezivanja i bonitetnog nadzora financijskih institucija, odnosno da utvrđuju postupke za prijavu kretanja kapitala radi pribavljanja administrativnih ili statističkih podataka ili da poduzimaju mjere koje su opravdane razlozima javnog poretka ili javne sigurnosti".*

43 Valja dodati da mjere predviđene u članku 65. stavku 1. ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja slobodnog kretanja kapitala u skladu sa stavkom 3. tog članka.

44 Sud Europske unije usko je tumačio iznimku u području oporezivanja predviđenu člankom 65. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a na način da nacionalne odredbe kojima se pravi razlika između poreznih obveznika koji nisu u istom položaju u

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

pogledu mjesta boravišta ili mjesta ulaganja njihova kapitala nisu automatski usklađene s člankom 63. UFEU-a jer je sama ta iznimka ograničena člankom 65. stavkom 3. kojim se predviđa da nacionalne odredbe ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja slobodnog kretanja kapitala (vidjeti presude Suda od 4. rujna 2014., Europska komisija/Savezna Republika Njemačka, predmet C-211/13, EU:C:2014:2148, t. 45. i 46. i od 8. lipnja 2016., Sabine Hünnebeck/Finanzamt Krefeld, predmet C-479/14, EU:C:2016:412, t. 50. do 53.).

45 Razlike u tretmanu mogu se dopustiti samo ako se odnose na situacije koje nisu objektivno usporedive ili ako su opravdane važnim razlogom u općem interesu (vidjeti presude Suda od 30. lipnja 2016., Max-Heinz Feilen, predmet C-123/15, EU:C:2016:496, t. 25. i 26.; od 3. rujna 2014., Komisija/Španjolska, C-127/12, t. 73.; od 6. lipnja 2000., Verkooijen, C-35/98, t. 43.; od 7. rujna 2004., Manninen, predmet C-319/02, EU:C:2014:2130, t. 29.; od 8. rujna 2005., Blanckaert, predmet C-512/03, EU:C:2005:516, t. 42. i od 17. rujna 2009., Glaxo Wellcome, predmet C-l82/08, EU:C:2009:559, t. 68.).

46 Kad je riječ o iznimci predviđenoj u članku 65. stavku 1. točki (b), Sud je u presudi od 21. svibnja 2019., Europska komisija/Mađarska, predmet C-235/17, EU:C:2019:432, t. 103., podsjetio na to da *„kao odstupanje od temeljnog načela slobodnog kretanja kapitala, članak 65. stavak 1. točku (b) UFEU-a treba usko tumačiti (presuda od 6. ožujka 2018., SEGRO i Horváth, C-52/16 i C-113/16, EU:C:2018:157, t. 96.)”.*

47 U presudi od 18. lipnja 2020., Europska komisija koju podupire Kraljevina Švedska protiv Mađarske, predmet C-78/18 EU:C:2020:476, t. 76., Sud Europske unije mogao je smatrati da se, *„kao što to proizlazi iz ustaljene sudske prakse Suda, državna mjera kojom se ograničava sloboda kretanja kapitala može […] prihvatiti samo pod uvjetom, kao prvo, da je opravdana jednim od razloga iz članka 65. UFEU-a ili važnim razlogom u općem interesu i, kao drugo, da poštuje načelo proporcionalnosti, što znači da je prikladna da na dosljedan i sustavan način jamči postizanje željenog cilja i da ne prekoračuje ono što je nužno za njegovo ostvarenje (vidjeti u tom smislu presudu od 21. svibnja 2019., Komisija/Mađarska (Plodouživanja na poljoprivrednim zemljištima), C-235/17, EU:C:2019:432, t. 59. do 61.)”.*

48 Stoga nužna mjera u smislu članka 65. stavka 1. točke (b) mora za cilj imati onemogućavanje povreda zakona i propisa (vidjeti presudu od 2. ožujka 2023., AS Private Bank, A, B i Unimain Holdings LTD/Finansu un kapit la tirgus komisije, predmet C-78/21, EU:C:2023:137, t. 60.).

49 Postupcima za prijavu kretanja kapitala radi pribavljanja administrativnih ili statističkih podataka ili mjerama koje su opravdane razlozima javnog poretka ili javne sigurnosti treba poštovati *„načelo proporcionalnosti, što zahtijeva da su prikladne za jamčenje postizanja legitimnog cilja i da ne prekoračuju ono što je nužno za njegovo ostvarenje (vidjeti u tom smislu presudu od 6. ožujka 2018.,*

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

SEGRO i Horváth, C-52/16 i C-113/16, EU:C:2018:157, t. 76. i 77.” (presuda Suda od 31. svibnja 2018., Lu Zheng/Ministerio de Economía y Competitividad, predmet C-190/17, EU:C:2018:357, t. 37.).

50 Naposljetku, osoba BC poziva se na Uredbu br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju kojom se omogućuje određivanje nadležnog suda i zakona koji je primjenjiv u slučaju osporavanja. Međutim, u vezi s nasljedstvom osobe XY nije trebalo odlučiti ni o kakvom osporavanju i javni bilježnik nije izvršavao sudsku funkciju, tako da se čini da se ta uredba izuzima iz primjene.

IV. – Prethodna pitanja nužna za rješavanje spora

51 Člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije određuje se: *„Sud Europske unije nadležan je odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču:*

(a) tumačenja Ugovorâ;

(b) valjanosti i tumačenja akata institucija, tijelâ, uredâ ili agencija Unije.

Ako se takvo pitanje pojavi pred bilo kojim sudom države članice, taj sud može, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu, zatražiti od Suda da o tome odluči.

Ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, taj je sud dužan uputiti to pitanje Sudu.

Ako se to pitanje postavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice u pogledu osobe kojoj je oduzeta sloboda, Sud Europske unije djeluje u najkraćem mogućem roku.”

52 U ovom slučaju nasljedstvo osobe XY uključuje dvije države članice, Francusku i Belgiju, u kojima je ostaviteljica bila vlasnik pokretne i nepokretne imovine. Ostaviteljica je boravila u Belgiji, dok njezina jedina nasljednica boravi u Francuskoj, a imovina se nalazi u objema državama članicama. Njezino nasljedstvo stoga dovodi do kretanja osobnog kapitala u koje su uključene dvije države članice Europske unije.

53 Osoba BC, koja je njezin nasljednik, ima zakonsku obvezu korištenja usluga javnog bilježnika za sastavljanje francuske izjave o nasljeđivanju koja se nalaže poreznim propisima jer je vrijednost nasljedstva veća od 5000 eura te ono uključuje nepokretnu imovinu. U toj francuskoj izjavi o nasljeđivanju treba navesti ukupnu imovinu ostaviteljice, neovisno o tome nalazi li se ona u Francuskoj ili Belgiji.

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

54 Podnijela je i izjavu o nasljeđivanju u Belgiji koju je sastavio belgijski javni bilježnik.

55 Osoba BC platila je poreze na nasljedstvo u Francuskoj koji su izračunani samo na temelju pokretne i nepokretne imovine koja se nalazi u Francuskoj, a zatim je platila poreze na nasljedstvo u Belgiji izračunane na temelju ukupne nepokretne i pokretne imovine koja se nalazi u Francuskoj i Belgiji, ali umanjene za iznos poreza plaćenih u Francuskoj na temelju Francusko-belgijskog poreznog ugovora od 20. siječnja 1959. Primjena tog ugovora stoga omogućuje da se učinkovito spriječi povreda slobodnog kretanja kapitala jer se time izbjegava dvostruko oporezivanje imovine iz nasljedstva.

56 Osoba BC platila je i naknadu belgijskog javnog bilježnika izračunanu na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva te je provizijom platila naknadu francuskog javnog bilježnika koja je također izračunana na temelju ukupne pokretne i nepokretne bruto imovine iz nasljedstva koja se nalazi u Francuskoj i Belgiji, u skladu s predloženim porezom (vidjeti dokument 4 BC).

57 Francuski javni bilježnik tvrdi da mu primjena francuskog prava omogućuje da svoju naknadu izračuna na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva, neovisno o tome nalazi li se ona u Francuskoj, u skladu s člankom 800. Općeg poreznog zakonika i člankom A444-63 Trgovačkog zakonika. U skladu s tim izdao je svoj porezni račun.

58 Stoga je vrijednost nasljedstva koje je primila osoba BC umanjena za iznos naknade javnog bilježnika izračunane na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva, što može predstavljati povredu slobodnog kretanja kapitala.

59 Stoga ovaj sud želi doznati koje se posljedice mogu izvesti iz tog stanja prava, koje bi rezidenta države članice moglo odvratiti od ulaganja u drugim državama članicama s obzirom na prethodno navedenu sudsku praksu Suda Europske unije:

60 **Prvo pitanje:** Treba li članak 63. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da mu se protivi dvostruka naknada javnih bilježnika iz dviju država članica Europske unije pred kojima se vodi postupak u pogledu istog nasljedstva koje uključuje imovinu u objema državama članicama, čiji se izračun također temelji na ukupnoj bruto imovini iz nasljedstva, bez uzimanja u obzir naknade isplaćene drugom javnom bilježniku, pri čemu je posredovanje javnog bilježnika propisano zakonom?

61 **Drugo pitanje:** Treba li članak 63. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da mu se protivi to da se naknada javnog bilježnika, čije je posredovanje u postupku u pogledu nasljedstva koje uključuje imovinu u dvjema državama članicama Europske unije propisano zakonom, izračunava na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva, a ne samo na temelju bruto imovine koja se nalazi u njegovoj državi članici?

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

62 Usto, iako se izjava o nasljeđivanju nalaže poreznim propisom, javnobilježnička naknada sama po sebi nije porezne prirode. Ni nacionalnim propisima ni Francusko-belgijskim ugovorom ne predviđa se da se javnobilježnička naknada temelji na istoj osnovici za izračun kao i porez. U nacionalnoj sudskoj praksi utvrđeno je da se njezina osnovica ne mora nužno podudarati s osnovicom za izračun poreza.

63 S obzirom na stanje rasprava, tekst kojim se utvrđuju načini izračuna naknade javnog bilježnika koji sastavlja izjavu o nasljeđivanju sam po sebi nije obuhvaćen iznimkom predviđenom u članku 65. stavku 1. točki (a).

64 Međutim, posredovanje javnog bilježnika nalaže se poreznim propisom i čini se da je ono uvjet za primjenu Francusko-belgijskog ugovora od 20. siječnja 1959. kojim se, izbjegavanjem dvostrukog oporezivanja, učinkovito sprečava zasebna povreda slobodnog kretanja kapitala.

65 Sud Europske unije mogao je u tom pogledu odlučiti o primjeni poreznih propisa koji su doveli do smanjenja vrijednosti nasljedstva, a ne o naknadi javnog bilježnika, javnog i pravosudnog službenika, s istim učinkom i čije je posredovanje obvezno ako nasljedstvo čini imovina čija je vrijednost veća od 5000 eura ili uključuje nepokretnu imovinu.

66 Stoga bi se zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku moglo analizirati kao iznimka, odnosno „odgovarajuća odredba" poreznog prava u smislu članka 65. stavka 1. točke (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

67 Stoga ovaj sud postavlja pitanje o dosegu te iznimke predviđene pravom Unije:

68 **Treće pitanje:** Treba li članak 63. stavak 1. i članak 65. stavak 1. točku (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da dvostruka naknada dvaju javnih bilježnika pred kojima se vodi postupak u pogledu istog nasljedstva, koja je također izračunana na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva koja se nalazi u dvjema državama članicama, može predstavljati „odgovarajuću odredbu [njihova] poreznog prava" koja je iznimka od zabrane ograničenja kretanja kapitala predviđene u prvom od tih tekstova, pri čemu je posredovanje javnog bilježnika propisano zakonom?

69 Naposljetku, cilj samog teksta kojim se utvrđuju načini izračuna javnobilježničke naknade nije sprečavanje kaznenih djela ni prijava kretanja kapitala te se ne čini da je opravdan razlozima javnog poretka ili javne sigurnosti.

70 Međutim, posredovanje javnog bilježnika nalaže se u svrhu obavještavanja porezne uprave kako bi se izračunala fiskalna davanja koja se plaćaju na nasljedstvo i njegov cilj može biti sprečavanje počinjenja kaznenih djela u području oporezivanja.

71 S obzirom na stanje rasprava, Sud nije odlučio o naknadi javnog bilježnika jer ona proizlazi iz tekstova čiji cilj može biti sprečavanje kaznenih djela u području

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

oporezivanja ili tekstova kojima se predviđa postupak za prijavu kretanja kapitala u administrativne ili statističke svrhe.

72 Stoga ovaj sud postavlja pitanje o dosegu te iznimke:

73 **Četvrto pitanje:** Treba li članak 63. stavak 1. i članak 65. stavak 1. točku (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da dvostruka naknada dvaju javnih bilježnika pred kojima se vodi postupak u pogledu istog nasljedstva, koja je također izračunana na temelju ukupne imovine iz nasljedstva koja se nalazi u dvjema državama članicama, može predstavljati mjeru koja je nužna za sprečavanje poreznih kaznenih djela ili postupak za prijavu kretanja kapitala u administrativne ili statističke svrhe, koji su iznimka od zabrane ograničenja kretanja kapitala predviđene u prvom od tih tekstova, pri čemu je posredovanje javnog bilježnika propisano zakonom?

74 Valja prekinuti postupak do odgovora Suda na ta prethodna pitanja koja se odnose na tumačenje članka 63. stavka 1. i članka 65. stavka 1. točaka (a) i (b) UFEU-a.

V. – SLIJEDOM NAVEDENOG

Ovlaštena porezna sutkinja, odlučujući javno privremenim rješenjem donesenim u kontradiktornom postupku i podnesenim tajništvu:

uzimajući u obzir članak 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

UPUĆUJE Sudu Europske unije sljedeća prethodna pitanja:

– **Prvo pitanje:** Treba li članak 63. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da mu se protivi dvostruka naknada javnih bilježnika iz dviju država članica Europske unije pred kojima se vodi postupak u pogledu istog nasljedstva koje uključuje imovinu u objema državama članicama, čiji se izračun također temelji na ukupnoj bruto imovini iz nasljedstva, bez uzimanja u obzir naknade isplaćene drugom javnom bilježniku, pri čemu je posredovanje javnog bilježnika propisano zakonom?

– **Drugo pitanje:** Treba li članak 63. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da mu se protivi to da se naknada javnog bilježnika, čije je posredovanje u postupku u pogledu nasljedstva koje uključuje imovinu u dvjema državama članicama Europske unije propisano zakonom, izračunava na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva, a ne samo na temelju bruto imovine koja se nalazi u njegovoj državi članici?

– **Treće pitanje:** Treba li članak 63. stavak 1. i članak 65. stavak 1. točku (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da dvostruka naknada dvaju javnih bilježnika pred kojima se vodi postupak u pogledu istog nasljedstva, koja je također izračunana na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva koja se nalazi u dvjema državama članicama, može predstavljati „odgovarajuću odredbu [njihova] poreznog prava" koja je iznimka od zabrane ograničenja kretanja

Anonimizirana verzija

RADNI DOKUMENT

kapitala predviđene u prvom od tih tekstova, pri čemu je posredovanje javnog bilježnika propisano zakonom?

– **Četvrto pitanje:** Treba li članak 63. stavak 1. i članak 65. stavak 1. točku (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da dvostruka naknada dvaju javnih bilježnika pred kojima se vodi postupak u pogledu istog nasljedstva, koja je također izračunana na temelju ukupne bruto imovine iz nasljedstva koja se nalazi u dvjema državama članicama, može predstavljati mjeru koja je nužna za sprečavanje poreznih kaznenih djela ili postupak za prijavu kretanja kapitala u administrativne ili statističke svrhe, koji su iznimka od zabrane ograničenja kretanja kapitala predviđene u prvom od tih tekstova, pri čemu je posredovanje javnog bilježnika propisano zakonom?

PREKIDA SE POSTUPAK povodom zahtjeva stranaka do odgovora Suda Europske unije na upućena prethodna pitanja,

[*omissis*]

RADNI DOKUMENT

Anonimizirana verzija